

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Komenskega (Poljske) ulice št. 10.

Petje velikega tedna v Sikstovi kapeli.*)

Paapežev pevski zbor se po 20. sept. 1870 sicer ni razpusil; vendar pa, ker Pij IX. in Leon XIII. od onega leta do danes nista obhajala onih veličastnih opravil, katera so se prej med velikim tednom vršila, omejeno je delovanje tega starega, častitljivega zbora v glasbenem oziru le na malo opravil.

Kar je bilo skozi stoletja najsijajniši dogodek pobožnim ali zvedavim obiskovalcem večnega mesta, spada zdaj v zgodovino; popisovanja krasnih izvršitev klasičnih skladb 16. stoletja, katera se nahajajo v potnih spominskih zapiskih prejšnjih časov in so bila za marsikaterega prijatelja lepe glasbe predmet svetega hrepenenja, berejo se liki čudežne pripovedke. Kdor pa čuje razmajani zbor sedanje papeževe kapele, bi skoro sodil, da so nje opisi iz preteklih časov le bajke ali laži.

Pa preidimo k vsporedu velikega tedna v Sikstovi kapeli,**) kakor ga je zabilježil v svoji knjigi Andrea Adami da Bolsena, maestro della Capella Pontificia etc. (Roma 1711.). (Knjiga sama obsega 215 + 46 strani; največjo vrednost ima od 1—158 str., ker se na njih nahajajo vsa bogoslužna opravila papeževe kapele začeniši od 1. večernic Epiphaniae do opravil v cerkvi sv. Marte (29. jul.). Razen obrednih predpisov tiskan je tudi navadno glasbeni vspored — le mašne skladbe niso nikjer imenovane — antifon, motétov in rezponzorij; in ta vspored se je skoro brez izjeme ohranil do l. 1870).

Iz njega posnamemo tu samo del velikega tedna in velike noči.

Cvetno nedeljo poje slovesno mašo kardinal-mašnik. Kadar je papež navzoč, blagoslovi in deli palme on sam, poleg njega pa tudi celebrant kar-

*) Po zapisih Andreja Adami da Bolsena; prim. dr. Haberla Kirchenmusikalisches Jahrbuch 1897. str. 36 i. d.

**) Le-ta kapela je od l. 1473. in se nahaja v vatikanu. Drugo kapelo istega imena postavil je papež Sikst IV. pri sv. Petru ter naročil tamošnjemu kapiteljnu, da zanjo vzdržuje 10 pevcev. Ta pevski zbor pri sv. Petru imenuje se dandanes Capella Julia, ker ga je Julij II. ustanovil, neodvisnega od papeževih pevcev.

dinal. Pri blagoslovljenji palm ne odgovarja naš zbor, ker se tû molitve samo beró. Kadar se začnó palme deliti, intonujeta dva altista, katera zadene teden, antifono *Pueri Hebraeorum*, enako tudi drugo antifono; zbor pa ju poje *in cantu firmo*. Zbor se podá k sprevedu v *Sala regia*. Ko stopi križenosec v vežo Sikstove kapele, intonujeta altista antifono *Quum appropinquaret*, zbor nadaljuje to in naslednje precej dolge antifone *in Cantu plano*. Ko je prišel papež ali celebrant v *Sala regia*, podata se najstarejša dva soprana v Sikstovo kapelo in pojeta pri zaprtih vratih vrstico *Gloria, laus*, zbor pa odgovarja. Ostalih vrstic poje se toliko, kolikor se jih obredniku primerno dozdeva. „Njegovim (obrednikovim) uredbam se imamo ne le v tem slučaju, temuč tudi pri vsaki drugi funkciji slepo podvreči; kajti kar on stori, godi se sv. očetu na ljubo in zaradi reda pri cerkvenih opravilih“.

Potem ko je križenosec s križem na vrata potrkal, se ona odpró in naš zbor vstopi prvi. Kontraaltisti intonujejo responsorium *Ingrediente Domino*, ki ga pojemo zunaj ograje in ga končamo, kadar kardinali stopijo v kapelo. Na to intonujeta najstarejša soprana vrstico *Cum audisset populus*, zbor pa nadaljuje s *cum ramis*; mora pa s petjem ponehati, kadar pride papež ali celebrant kardinal do vhoda pri ograji.

Introitus se ne poje v kontrapunktu,*) ampak *in cantu firmo*, kakor tudi Kyrie, Graduale in Tractus. Zadnja vrstica traktusa, *Populo, qui nascetur* se poje, kadar trije pevci pasijona gredó na evangelijsko stran. Pri ofertoriji pojemo kontrapunkt precej hitro, da nam je mogoče Palestrinin**) dvozborni motét *Stabat mater dolorosa* adagio predavati. Pojemo ga pa samo prvi del, in to prav počasi. Communio je brez kontrapunkta; Deo gratias se ne poje.

Jutranjice velike srede. — Prvo antifono *Zelus* intonuje najstarejši sopranist; zbor pa nadaljuje antifono in psalme *in cantu plano*. Psalmi se morajo gladko in razločno peti (*andanti e puntati*). Prvo lamentacijo predavajo za to odločeni pevci *in cantu figurato* po 4 glasni skladbi Allegrija. Responsoria naj se naglo pojó; drugo in tretjo lamentacijo izvršujejo za to odločeni sopranisti po koralni melodiji. Za lékcije 2. in 3. nokturna je ta red, da poje zadnji pevec četrto, predzadnji peto itd. Vse antifone intonujejo sopranisti; toda prvo pri jutranjicah in hvalnicah, kakor tudi ono pri *Benedictus* — le najstarejši sopranist. Po *Christus factus est* sledi popevanje dvozbornega *Miserere*,***) zl. Greg. Allegri, po nalašč za to izbranih pevcih.

Slovesna maša velikega četrтка. — Introitus se poje v kontrapunktu. Ker pa kardinali ta dan ne opravljajo sicer navadne „obedijence“ in ker odpade *Gloria Patri*, zato treba Introitus in Kyrie hitreje peti. Dva altista intonujeta graduale, kateri mora že končan biti, kadar ima dijakon

*) Pri Adamiju „kontrapunkt“ ne pomenja polifonne skladbe, temuč stari kontrapunkt *super librum*, ki se je sredi 16. stol. v papeževi kapeli zlasti po G. M. Naniniju tako izvajal, da sta koralno melodijo pela sopran in tenor; alt in bas pa sta jo v istodobnem ritmu na spodnji terci spremljevala ter da so se na konci zadnje besede antifone ponovile in se je pristavila čveterglasna kadenca.

**) Nahaja se v 6. zvezku dr. Haberlove skupne izdaje Palestrininih skladb.

***) Ta *Miserere* se je že večkrat tiskal.

evangelij peti. Offertorium se vrši v kontrapunktu; sledi mu motét *Fratres ego enim*,*) zl. Palestrina. — *Deo gratias* se poje. Po maši gredo pevci v „Sala regia“ in intonujejo za spreved hymnus *Pange lingua*; potem se podajo v *Loggia* k papeževemu blagoslovu, pri katerem zbor trikrat z Amen odgovarja. Na zadnje se vrši v *Sala ducale* vmivanje nog, pri katerem se izvajajo predpisane pesmi.

Jutranjice velikega četrtega. — Red je isti kot veliko sredo. V 4glasni lamentaciji Palestrinini pristopi pri Jerusalemu še en bas. Kapelnik sme po svoji volji izbrati dvozborni (za 9 glasov) *Miserere* Scarlatti-jev ali pa dvozborno (tudi za 9 glasov) skladbo Anerijevo.

Na veliki petek bere najmlajši pevec prerokovanje pri altarji; potem altisti prično tractus, ki ga zbor nadaljuje in konča. — Drugo prerokovanje poje poddijakon in *Tono epistolae*; naslednjega traktusa sme kapelnik toliko vrstic peti dovoliti, dokler trije pevci pasijona ne pridejo na svoje mesto. Govor po pasijonu in evangeliju ima pater iz družbe Jezusove.

Sledé oracije po misalu, na katere odgovarja naš zbor. Pri odkrivanju sv. križa gresta dva naših sopranistov k altarju, da po celebrantovi intonaciji *Ecce lignum crucis* nadaljujeta in *quo salus* etc. *Venite adoremus* poje naš zbor. Dvakratno ponavljanje naj intonuje celebrant vselej za en ton više. Potem se začne dvozborna *Improperia* Palestrinina,**) katera naj se pojó počasi in z zamolklim glasom, „da nenavadno nežna harmonija povzroči notranjo pobožnost in kesanje“. Ta Palestrinina skladba se poje med tem, ko kolegij kardinalov češčenje sv. križa izvršuje. Kadar prično prelati ta sveti čin, intonujeta dva najstarejša soprana antifono *Crucem tuam* in potem psalm *Deus misereatur nostri*, kar oboje zbor nadaljuje. Za vrstico *Crux fidelis* poje se himnus *Pange lingua gloriosi*; in kapelnik sme končati z vrstico *Aeterna sit beatae*, kadar konzistorijalni odvetniki prično adoratio, katere se ima udeležiti ves pevski zbor. Pri naslednji procesiji razdelé se naši pevci pred durmi „kapele Paoline“ v dva zbora. Kadar presv. Rešnje Telo iz te kapele v Sikstovo prenesó, prične en zbor hymnus *Vexilla regis prodeunt*, drugi poje drugo kitico, in tako se zbora menjujeta, dokler ne dospé celebrant v kor Sikstove kapele. Navadna responsoria naj poje zbor v ferijalnem tonu. Večernice pa zbor recituje.

Pri jutranjicah velikega petka vzame se za prvo lamentacijo 4glasna skladba Greg. Allegrija;***) pri besedah Jerusalemu i. d. pristopi še drug sopran. Tudi dvozborni *Miserere* je Allegri-jev.

Na veliko soboto ima naš zbor dijakonu, kateri blagoslavlja veliko-nočno svečo, odgovarjati, kakor je predpisano. Gledé branja prerokovanj je zapovedano, da prvo predava najmlajši pevec, drugi mlajši drugo itd. Traktus po četrtem, osmem in edinstvem prerokovanju intonujejo altisti, ostalo oskrbi zbor.

*) Ta 8glasni motet se nahaja v 6. zv. dr. Haberl-ove izdaje Palestrininih skladb.

**) V dr. Haberlovi zbirki „Ausgewählte Werke Palestrinas für den praktischen Gebrauch“ (pri Breitkopf & Härtel v Lipskem) nahajajo se v Serie D kot 1. zvezek.

***) Nahaja se v 6. zvezku Bock-ove zbirke.

Po 12. prerokovanji začneta dva soprana litanije, potem ko je duhovščina pokleknila na stopnice pred altarjem. — Po končanih litanijah intonujejo altisti *Kyrie in cantu firmo*; intonovani *Gloria in excelsis Deo* pa nadaljujemo *in cantu figurato*. Po odpetem listu naznani Auditor Rotae papežu *Alleluja*, ki je celebrant trikrat vselej v višjem tonu zapoje; naš zbor odgovarja v kontrapunktu, toda konečno kadenco naredi stoprav pri tretjem *Alleluja*. Dva najstarejša soprana potem intonujeta vrstico *Confitemini*; traktus pa pojó sopranisti. Na ta dan ne pojemo nobenega motéta, ker izpade ofertorij; marveč odgovarjamo le na navadni način. Večernice, ozir. *Alleluja*-antifono intonuje najstarejši sopran, psalm *Laudate Dominum* začneta pa dva najstarejša sopranista, katera tudi antifono ponovita. Vrstice psalma samega (*Laudate etc.*) poje naš zbor v falsobordone.

Najstarejši sopran intonuje še *Vespere autem Sabbati*, zbor pa nadaljuje; sledeči *Magnificat* je 8glasna skladba Luke Marenzio. Na *Ite missa est* z dvojnimi *Alleluja* odgovarja zbor *in cantu figurato* po navodu za ta dan naše spisanje knjige.

Na veliko noč pričnè se opravilo s terco, katero poje naš zbor po navadnem načinu. Introitus, *Kyrie* in drugi mašni deli so tudi kakor običajno. List pa bere gojenec grškega kolegija v grškem jeziku. Temu sledi *graduale* in za sekvencijo skladba (4glasna) Mateja Simonelli-ja. Tudi evangelij se poje v grškem jeziku. Papež Klemen XI. (ob času pisatelja Adamija) imel je po zgledu svojih slavnih prednikov, Gregorija Velikega in sv. Leona, sam homilijo.

Po ofertoriji pojemo prelepi motét *Christus resurgens*, zložil Felice Anerio.*)

Pri *Per omnia saecula saeculorum* pred *Pater noster* naš zbor na ta dan ne odgovarja z *Amen*, ker so, kakor legenda pravi, angeli z nebes odgovarjali, ko je nek papež pri sv. Janezu v Lateranu *Pater noster* pel.**)

Agnus Dei se mora zelo raztegniti, ker na velikonočno nedeljo papež po prvi oraciji *Domine Jesu Christe* in po delenji poljuba miru altar zapusti ter se podá na svoj prestol. Potem vzame kardinal-dijakon pateno s sv. hostijo, pokrito z zlato zvezdo, se obrne v polkrogu proti papežu, dá pateno poddijakonu, kateri se ž njo k papežemu prestolu poda. Isto se godi s kehlom, ki se pokrije z vezeno blazinico. Papež potem moli oraciji *Domine Jesu Christe* in *Perceptio*, toda zavžije le polovico sv. hostije in del sv. krvi po zlati cevki. Drugo polovico sv. podob zavžijeta dijakon in poddijakon pri altarji. Po sv. obhajilu papeževem mora tretji *Agnus Dei* in *Dona nobis pacem* končan biti. Temu sledi *Confiteor etc.*, ki ga kardinal-dijakon poje; potem pa je obhajilo kardinal-dijakonov, kraljevih poslancev in vseh lajikov, katerim je dovoljeno udeležiti se slovesnosti v Sikstovi kapeli, — iz papeževih rok. Po odpeti komúniji in končani maši je spreved k lóžiji peterske cerkve, od koder papež ljudstvu slovesno blagoslov (*urbi et orbi*) podeli.

*) Dr. Haberl meni, da se je tu Adami zmotil ter Anerija postavil mesto Allegrija.

**) Isto se omenja tudi v 51. pogl. konstitucij papeževe kapele; gl. Gerbert *Scriptores* Tomus III. pag. 382—396.

Adami zdaj opomni, da se papež izrazi, ako želi pri obedu godbo imeti in se zasebnih večernic udeležiti. Tu pravi, da pevci Sikstine ta dan dobijo v dar velikonočno jagnje, sladkarij s papeževe mize in eno dublóno (nekako 33 goldinarjev).

Dasi tudi je dr. Haberlov spis v K. M. Jahrbuch 1897 le kratek posnetek iz Adamijeve zanimive knjige in smo tu iz njega povzeli le veliki teden in velikonoč, vendar lahko opazimo v njem marsikaj podučljivega in koristnega gledé načel, ki naj nas vodijo pri ustanovljenji in vežbanji cerkvenopevskega zbora. Postavimo h koncu le malo točk:

1.) Prvo in glavno načelo, katerega se mora cerkveni pevovodja držati, ako hoče petje pri službi Božji v duhu in smislu katoliške cerkve gojiti, je — da natančno izpolnjuje liturgične določbe in se skrbno ozira na obredne predpise in rubrike liturgičnih knjig. Če se ujemata pevski zbor in altar, tedaj smeta drug od drugega tudi krajno oddaljena biti in vendar ostaneta v harmoniji.

Zbor odgovarja mašniku z responzoriji ali z nadaljevanjem intonovanih pesem in izbira le one tekste, kateri so predpisani za vsaktero opravilo. Kadar pripuščajo okoliščine in čas, smé, zlasti pri ofertoriji, po liturgičnem tekstu, à nikdar **namesto** njega, izvrševati primerne skladbe s pristojnimi ter prazniku prikladnimi latinskimi teksti.

2.) Odlično mesto zavzema v vsporedu Sikstove kapele koralno petje (*Cantus planus*, *Cantus firmus*, jednoglasno ali spremljevano po tradicionalnem, dasi tudi ne posnemanja vrednem kontrapunktu). Tudi cerkveni predpisi poznajo prav za prav le to edino petje in je imenujejo *Cantus vere ecclesiasticus*, v novejšem času pod vodstvom in potrjenjem najvišje cerkvene oblasti (papeževa pisma z l. 1883, 1894 i. dr.) za vsa opravila celega cerkvenega leta shranjeno in tiskano v *Libri choricæ ecclesiæ* ter ločeno a) kot obligatno za celo cerkev, kolikor ga je v misalu, pontifikalu in rituale Romanum; b) v doseg edinosti pa najnujnejše in najtoplejše priporočeno za one dele, ki se nahajajo v takozvanem antifonariji in Graduale Romanum.

3.) Čem bliže altarja je prostor za pevski zbor — v Sikstovi kapeli se nahaja v prezbiteriji na listovi strani za omreženim odrom — tem ložja je harmonija med zborom in altarjem. Nekako čudno je, če beremo v Adamovi knjigi, da je pokorščina zborova za njegovega časa tako daleč segala, da je pri Kyrie, Sanctus-u, Benedictus-u in Agnus Dei petje brez ozira na skladbo se ali zatezalo ali pa pospeševalo, dà, celò kar ustavilo, dokler ali če je celebrant dotični obred končal. Gotovo se smé trditi, da se dadó tirjatve liturgije in glasbe ozir. glasbenega umotvora prav dobro izpolniti, ako izberemo take skladbe, pri kojih izvajenji ni treba prekoračiti mej določenega časa. Često se toži o zakasnjenu, ki je baje prouzročil pevski zbor, če je po cerkvenih predpisih pel Introitus, Graduale in Communio; à tožba je navadno brez vzroka. Treba namreč v pošte v jemati, ne le da celebrant pri slovesni maši bolj slovesno obrede in molitve opravlja, kakor pri tihi maši, ampak tudi, da je pevovodja ali orglavec o pravem času pripravljen pričeti imenovane pesmi brez nadležnega obotavljanja. Pač res, ako se Introitus po brezkončnem

preludovanji še le potem začne, ko je mašnik že opravil molitev pod stopnjicami, ali ako pri Sanctus-u, Benedictus-u in Agnus Dei na slični način nepotrebno in neprilичno orglanje začetek liturgičnih spevov zavleče: potem tega ni kriva skladba, ampak orglavec ozir. pevovodja. Za Gloria in Credo tudi v pravih papeževih kapele ni noben čas odločen in tudi papež počaka, da se izpoje do konca ves in neprikrajsan liturgični tekst.

4.) Nikakor ni potrebno, da se pojó vedno nove skladbe, in da se vsako leto spreminja pevski vsposred. Gledé tega je za gotove slovesnosti in klasične skladbe nekaka stalnost celo priporočauja vredna, da iz tega nastane dobra tradicija. Omenjam tu figurovane skladbe, katere so po Adami-vem zapisku kot vloge k ofertoriju nekaka matica glasbenega vsposreda za vsako leto. Še v 18. stoletji je prevladal Palestrina in brez vseh ovinkov mora se pri-trditi, da je edino to konservativno stanje papeževih kapele sredi glasbene revolucije 17. in 18. stoletja nam rešil Palestrinin zlog do sedanjega časa. V tem smislu je bila papeževa kapela nekaka rešilna ladija. Ako v Adamijevem zapisku štejemo Palestrinine skladbe, katere je v teku leta prepevala papeževa kapela, dobimo jih 26 (brez maš). In te skladbe so zboru dale tako trdno podlago, da smemo reči: Zbor, kateremu se posreči toliko klasičnih skladb mojstersko izvršiti, zasluži po vsi pravici ime dobrega cerkve-nega pevskega zbora.

D o p i s i.

Spod Krima. — Kajne, g. vrednik, da je prav res hvalevredna navada nekaterih gg. orglavcev, če od časa do časa poročajo o svojem delovanju in rišejo v spodbudo svojim tovarišem na kratko napredek svojega pevskega zbora? — Prepričan sem, da ste mojih misli; h krati se mi pa tudi še zdi, da bi mi pritrjujoč še pristavili: — „Le škoda, da so ti dopisi še vedno prerediti! — želel bi si jih še mnogo več!“ Tudi jaz gojim isto željo.

Prebirajoč te dopise — vedno jih berem z zanimanjem — sem pa tudi včasih uže pomajal z glavo, zlasti, kedar sem naletel v takem dopisu na naslove več — recimo treh, ali celo peterih, šesterih latinskih maš, ter vprašal samega sebe: „Kako neki jih znajo?“ — rad bi jih slišal;“ morda jim ne gre niti jedna brez vsega pogréska. — Ko bi imel srečo, da bi se sešel s kakim takim gospodom poročevalcem, — pa brez zamere! — jaz bi mu prijateljsko svetoval, naj vadi in poje jedno ali dve, k večjemu tri sv. maše, pa te dobro, točno, natančno! Naj jedno, dve, tri, pogosto ponavlja pri skušnjah in zbor opozarja na posebne točke, zlasti na tiste, pri katerih še manjka točnosti, pravega vznosa, pravega duha, prave barve. Z vajo, jedino le z vajo se bodo povzpeli polagoma do dovršenosti, do zaželjene popolnosti. Prepričan naj bo vsak izmed gg. orglavcev, da bo sveti stvari koristil vse bolje, ako mu zbor proizvaja jedno, dve latinski maši v resnici perfektno, kakor pa s pogostimi novotarijami, s katerimi je že marsikateri gorečnik ali — oprostite — bahač osmešil sebe in zbor ter prouzročil tudi med verniki — poslušalci popolnoma opravičeno ogorčenost in nejevoljo. Tak mojster naj pomisli pogosto, „da polovičarstvo nikjer ni nič prida in da se vsikdar samo obsoja“.

Ker sem uže ravno pri tem, naj Vam, g. vrednik, razodenem še nekaj! Pri takih in enakih poročilih, ki sem jih ravno omenjal, tudi pogostokrat berem: „Introit, graduale, offertorij, komunijo, sem pa pel sam in sicer koralno“. — Prav, ako se zbor še ni povspel tako visoko, da bi rešil prav vso nalogo, ki mu jo nalaga cerkveni obrednik!

— dobro, reši naj mu čast sam orglavec! Kako naj se poje koral, o tem slehernega prav dobro pouči Habervl v svojem „Magister choralis“. Orglavec naj torej pazi, da bo izvršil to svojo nalogo dostojno! Prav rado se namreč zgodi, da se omenjeni deli sv. maše poje vse preveč staccato, brezčutno, nekako surovo, — večkrat mnogo prehitro, ali, — boljše rečeno, — nerazumljivo: beseda pobija besedo. Da bi prevejal te kratke prošnje ali vzdihne duh prave, zaupne, pobožne molitve, o tem pogosto — žal — ni niti govora!

S tem seveda ne trdim, da je v večini naših cerkva, kjer se izpolnjujejo v petju zahteve sv. katoliške cerkve, tako in podobno proizvajanje napominjanih delov presv. daritve; marveč le hočem opomniti, naj se tudi tu breneni po dovršenosti, popolnosti in pravem efektu! — To pa le mimogrede! Vendar bi bilo marsikje vvaževanje te male, a blagohotne opazke več kot umestno. Ako je pa že tudi zbor do te stopnje dospel, tedaj naj tudi pevci pokažejo, da so popolnoma kos celi svoji nalogi! Vse, zlasti pa pevovodjo vódi vedno ter vedno prepričanje: „Kdor ne napreduje, ta nazaduje!“

Za danes prisrčno pozdravljeni!

Ves Vaš

—n, „gorečnik“.

Iz Celja. Ni dolgo, odkar so prišle na svitlo cerkvene pesmi z naslovom „Napevi k venčku cerkvenih pesmi za sv. božični čas“, izdal g. Štolcer. Bile so v nekaterih časnikih dobro ocenjene. Tudi jaz sem dobil od imenovanega skladatelja eden izvod, češ da naj bi tudi „Cerkv. Glasbenik“ kaj povedal. Saj se mu sme verjeti, ker se res poteguje za sveto stvar in priporoča take skladbe, ki so v cerkvenem duhu zložene. Pa, dragi bralec, kaj naj bi Ti povedal o teh skupaj pobranih posvetnih motivih, oktavah, kvintah, kakor tudi o melodičnih in ritmičnih postopih, ki so jako mehkužni in trivijalni?! Take skladbe spadajo v znano stalno rubriko „Perlen und Schund“. Mi cecilijanci nikakor ne moremo priporočati skladeb, ki se vijejo skoz in skoz le bolj „harmonika-mässig“ in nimajo prav nič muzikalnega zrna v sebi. Več g. orglavcev se je že okanilo s Št. napevi, ker so jih naročali in drago plačali, a rabiti jih nočejo celo oni ne, ki cecilijanstva ne poznajo. Ako se strogo kritikujejo dobre cerkvene skladbe Sattnerja, Angelika, Hladnika in drugih umetnih skladateljev, naj tudi glasbeni svet izve o tako revnih umotvorih gosp. Štolcerja. Želeti je, da bi nam čitateljem tega lista o zgoraj imenovanem delu eden ali drugi izvedenec kaj več poročal, ker mene vedno le k sitnežem prištevajo, če resnico govorim, kadar gre za pravo liturgično glasbo. Toraj g. Št.! predno bodete zopet cerkvene pesmi skladali, prosite Boga, da Vam dá pravega cerkvenega duha pri zlaganji pesmi za Njegov hram.

Mestni organist.

Razne reči.

— Dne 15. marca t. l. je v Rimu sijajno zborovalo novo „društvo sv. Gregorija za pospeševanje cerkvene glasbe“. Sv. mašo je služil mgr. Caprara, kanonik lateranske cerkve, v navzočnosti Nj. Emin. kardinalov Parocchi, Mazzella, Aloisi-Masella, Vannutelli in Satolli, portugalskega poslanca in drugih oseb raznih posluštev pri sv. stolu, mnogih cerkvenih dostojanstvenikov, semenišč in glasbenih umetnikov. Peli so razni rimski cerkveni zbori, Scuola Gregoriana in Scuola cerkve s. Salvatoris in Lauro. Maša za 2 tenora in 2 basa je skladba Giannini-jeva; spremenljive pesmi gregoranski koral; pel se je tudi krasni motét flamskega mojstra Josquin de Prés *Ave Regina coelorum*. Kardinalvikarij Parocchi je po maši prelepo govoril o sveti glasbi ter navduševal novo društvo, da se povspne in drži ideala, ki mu je kaže njegov delokrog, cerkvena glasba. Društvenim predsednikom je bil izvoljen msg. Caffarelli.

— Od 22.—25. aprila t. l. zvečer vršila se je v Pragi kaj slovesno 900 letnica mučeništva sv. Adalberta (Vojteha). Udeležili so se je vsi prevzvišeni češki škofje, moravska dva in reznski, Ignacij Senestrey. Da je bil cerkveno-glasbeni vsopred skrbno zbran in izvršen, ni treba praviti; le to omenimo, da so soboto 24. aprila dopoldne in popoldne v stolnici (kjer se je slovesnost vršila) oskrbovali petje slavoznani koralisti, oo. benediktinci Emavški in da je ta dan imel veliko mašo prvi pospešitelj cerkvene glasbe, škof Senestrey.

— Iz Gorice poroča „Musica sacra“ z dné 3. marca, da se je pri zadnjem občnem zboru „Cecil. društva“ vsprejel predlog, društvo razdeliti v dva odseka, slovenski in italijanski. Italijani so se namreč doslej malo brigali za cecilijanske napore od strani Slovencev. Začasni predsednik (do potrjenja novih pravil) je pred. g. dr. Josip Pavlica, špirtual v osrednjem semenišči, njegov namestnik pred. g. mgr. D. Alpi, profesor bogoslovja.

— Pavel Krutschek-ova prekoristna knjiga: „Die Kirchenmusik nach dem Willen der Kirche“ je pred kratkem v 4. natisu na svitlo prišla. Pač sijajen uspeh marljivega pisatelja. Naj bi se tudi ta natis kmalu razprodal!

— Mažarski jezik in sv. maša. Na Ogerskem razpravlja se zdaj neka stvar, katera se je pričela pred kakimi 50 leti — mažarska liturgija grških katolikov je nastala nenadoma od začetka tega leta pereče vprašanje, in so liberalni mažarski časniki radi tega že začeli pozivljati na boj zoper Rim. Stvar pa je ta-le: V grško-katoliških škofijah Munkacs, Eperies in Veliki Varadin živi kakih 200.000 vernih tega veroizpovedanja in materinskega jezika mažarskega. Le-ti so že večkrat zahtevali, da bi se združili v eno samo škofijo — s stolico Hajdn-Davog in da se za to škofijo vpelje mažarska liturgija. Od strani posameznih škofov imenovanih treh škofij, zlasti Munkacz-ske, dajale so se v toku zadnjih let mnoge koncesije, katere se pa niso dotikale bistva liturgije same. Nezadovoljni s temi brez vednosti sv. Očeta danimi privoljenji, vedli so pa mažari jeziku mažarskemu čedalje boljše pot pripravljati, cerkvene nepostavnosti so dobivale zadnja leta vedno večjo moč in obseg; in tako se je zgodilo, da se je dné 27. junija 1896 v glavnem mestu Pešti vršila mažarska služba Božja, pri kateri se je vsa maša — razen kanona — obhajala v mažarsščini. Ta slučaj se je naznanil v Rim; kongregacija de propaganda fide pa je poslala dné 26. sept. 1896 do škofa Munkacz-skega in Eperies-kega dekret, v katerem graja vpeljavo mažarske liturgije in zapoveduje, da se uničijo mažarske obredne knjige.

Oglasnik.

Ign. Hladnik op. 26. Venite exultemus. Amico suo rev. Domino J. Kokošar, parochu. XII Tantum ergo za 4 mešane glase, dva sta za „unisono“. Cena partituri 50 kr.

— op. 27. Asperges me, Vidi aquam in 3 Ecce sacerdos za 4 mešane glase. Cena partituri 40 kr.

— op. 28. Missa in honorem s. Familiae Jesu, Mariae et Joseph. Za sopran, alt in bariton z orglami (Rev. Domino Richardo Frank, canonico etc.). Cena partituri in 3 glasovom 1 gld. (3 glasovi posebe 20 kr.). — Prvega dela polovica, namreč št. 5, 6, 8, 9, 10, 11 so še dobre skladbice, ostalih 6 števil pa se ni posrečilo, kakor tudi drugo delo ne. Melodija ni sicer necerkvena, pa skladbe povsem niso z glasbenega stališča mnogo vredne opusa 26. in 27., marveč so dolgočasne, simetrično nelepo urejene. Zató pohvalimo iz srca tretje delo, v katerem je triglasni zbor s spremljanjem obligatnih orgel v lepi harmonični zvezi takó, da se bode maša, ki ni pretežka, i kedar jo majhen pevski zbor dobro zapoje, razlegala v cerkvi polnoglasno in veličastno. Ako bi g. skladatelj ne komponoval tako naglo, ako bi ne mislil, da je uže vse dobro, kar napiše, to je, ako bi večkrat samega sebe kritikoval, bi bil gotovo prišel na marsikater slab stavek in ga nadomestil z boljšim. Takó n. pr. začenja „Benedictus“ prav lepo z altom, v drugem stavku (sopran in alt) pa skladatelj uže ne ve, kaj bi prav za prav napisal itd. Prav lep je „Agnus Dei“.

Listnica vredništva.

P. n. gg. pevovodjem: Blagovolite, prosimo, sad svojega truda o velikem tednu in praznikih, če tudi ob kratkem, zabilježiti ter ga poslati vredništvu „Cerkv. Glasbenika“; ki ga bode kaj rado vsprejelo in priobčilo v spodbudo drugim cerkvenim zborom.

Današnjemu listu pridana je 4. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gujezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.